

Hägerstad slott eldhärjades igen

ÅTVIDABERG Publicerad 2 jan 2012

Förödelsen är total efter att Hägerstad slott eldhärjats ännu en gång. Bjälklaget mellan andra och tredje våningen har rasat. Foto: Räddningstjänsten



Framtiden för Hägerstad slott kan vara släckt efter ytterligare en våldsam brand.

Detta har hänt

Den 20 juni 2011 drabbades Hägerstad slott, då nyrenoverat, av en brand på vindsvåningen. Trolig orsak var ett elfel.

Den 26 december 2011 eldhärjades slottet, efter renovering, igen. Skadorna blev omfattande.

Den 28 december 2011 började det brinna igen.

Den 1 januari 2012 bröt ännu en brand ut.

Det var på nyårsdagen som räddningstjänsten fick ännu ett larm om kraftig brand på Hägerstad slott, bara sex dagar efter den omfattande branden som startade på annandag jul.

Larmet kom kl 14.40 på söndagen. Vindsbjälklaget hade fattat eld på nytt. Vinden och tredje våningen övertändes igen.

- Många frågar sig säkert hur sjutton det kan hända, men det finns förklaringar, säger räddningschef Bho Eklund.

Bekymmer

Branden på annandagen var extremt svårsläckt med stark hetta under det nylagda plåttaket. På tredje våningsplanet, som var under renovering efter sommarens brand, spreds elden hastigt och fick extra bränsle genom byggnadsmaterial som låg framme.

- Släckningstekniskt var det ett bekymmer. Vinden och våning tre var övertända och rökgaserna pressades neråt, innan vi kunde öppna vindsfönster och ventiler bort hettan. Utan byggnadsställningarna hade det inte varit något kvar av slottet.

I mellandagarna rasade bjälklaget mellan våningsplanen och en mindre brand blossade upp. Bevakningsarbetet och sökandet efter glödbränder har försvårats av en uppenbar rasrisk inne i slottet.

Slutet?

Vid en kontroll på nyårsdagen upptäcktes den senaste branden.

- Det är inte ovanligt i hus av större dimensioner. Här uppstod glödbränder i de kraftiga bjälklagen. De kan ligga och pyra under flera dagar och syns inte på värmekameror.

Nyårsdagens brand har totalförstört slottet. Vinden och tredje våningen är totalt utbrända. Andra våningen är delvis utbränd, första är vattenskadad.

- Det är bara stommen kvar. Från utsidan ser slottet intakt ut, men det finns inget invändigt som håller ihop. Och det finns inget som håller upp taket. Min bedömning är att man måste riva bort allt invändigt, säger Bho Eklund.

Utreds

Han uttrycker stark medkänsla för ägarparet Nils och Yuekun Bragd.

- En bedrövlig situation för dem. De drabbades i somras och har renoverat sedan dess.

Två tekniska utredningar om brandorsaken pågår. Dels av polisen och dels av SKL, på uppdrag av det försäkringsbolag som slottet är försäkrat i. Bho Eklund utesluter inte branden orsakats av elektrisk utrustning, som använts i renoveringen.



Foto: Fortifikationsverket

Bergrum åter till salu

HANNÄS Publicerad 2012-02-17

Nu gör Fortifikationsverket ett nytt försök. Det 2500 kvadratmeter stora bergrummet i Hannäs, beläget mellan Valdemarsvik och Åtvidaberg, är åter till salu.

Fortifikationsverket väljer nu att nyscha det stora bergrummet 2 500 kvadratmeter stora bergrummet, med en takhöjd som ett fyravåningshus, som en möjlig serverhall.

- Vi kan konstatera att det finns en sådan användning av ett liknande bergrum beläget på en annan plats i landet. Självklart styr vi inte över användningsområdet, men vi vill ge lite tips om hur man skulle kunna använda ett sånt här objekt, säger projektledaren Karl-Martin Svärd.

Bergrummet som tidigare utgjort flygledningcentral, vars verksamhet drog igång i början av 1970-talet och som lades ner vid millennieskiftet, har varit till salu vid ett tillfälle tidigare.

Men Fortifikationsverket valde att avbryta försäljningen, kring årsskiftet 2008/2009, efter en skrivelse från Polisen i Östergötland.

Har sett över rutinerna

- Man befarade att en mc-klubb från Norrköping var intresserade av objektet, och därför valde vi att avbryta försäljningen. Vi har nu sett över våra rutiner rätt rejält för det här, säger projektledaren Karl-Martin Svärd.

Var mc-klubben intresserad?

- Det vet jag faktiskt inte. Men vi ville inte ta risken då, säger Karl-Martin Svärd.

Han berättar att man nu i stället väljer att nyscha det 2 500 kvadratmeter stora bergrummet, med en takhöjd som ett fyravåningshus, som en möjlig serverhall.

- Vi kan konstatera att det finns en sådan användning av ett liknande bergrum beläget på en annan plats i landet. Självklart styr vi inte användningsområdet, men vi vill ge lite tips om hur man skulle kunna använda ett sånt här objekt.

Karl-Martin Svärd uppskattar att Fortifikationsverket i snitt säljer ett objekt av den här typen varje år. Bergrummet i Hannäs är dock av den större storleken.

Stort intresse

Objektets mark och byggnader ska vara värderade till drygt 1,5 miljoner kronor, men någon formell prislapp är inte satt. Förutom bergrummet ingår vaktkurer med skottsäkert glas samt ett par andra byggnader på runt 300 kvadratmeter i köpet. Dessutom ingår 9 hektar mark, med ett beräknat virkesuttag på runt tusen kubikmeter.

- Det är faktiskt ganska många som hört av sig och är intresserade. Både privatpersoner och företag, säger Karl-Martin Svärd.

Bergrummet har nu legat ute en tid till försäljning, och den 24 februari hålls visningen i Hannäs. Därefter följer en månads budgivning via internet.

Unik kyrkoruin till salu

ÅTVIDABERG 3 maj 2012

En kyrkoruin med en öde kyrkogård. Vackert belägen och omgiven av sjön Vindommen på tre sidor.

Där har ni ett av de märkligaste objekten på Åtvidabergs fastighetsmarknad för tillfället. Ja, märkligt också på en större marknad.

- Såvitt jag vet har det inte sålts några kyrkoruiner alls i Sverige, säger Billy Wallh, mäklare vid Mäklarhuset Gomer och Andersson.

Det är Åtvids pastorat som bestämt sig för att avyttra sin allra äldsta fastighet. Ruinen dateras till 1100- 1200 talet och uppges vara den första kyrkan i nuvarande pastorat.

- Vi ska inte ha fastigheter som vi inte har användning för, säger Anders Säberg, ordförande i pastoratets kyrkoråd.

Dessutom behövs pengarna från en försäljning i verksamheten, påpekar han.

Stort intresse

Kyrkoruinen ligger på en udde, högt belägen på Vinåsen i Hannäs och med Vindommens vatten på tre sidor om det fyra hektar stora markområdet. Utgångspriset är satt till 400 000 kronor.

- Det har varit tryck på telefonen och på visningen i söndags kom ett 30-tal personer. En av dem, en arkeolog var helt lyrisk, säger Billy Wallh.

Ingen byggrätt

Budgivning startade omgående efter visningen och ett flertal spekulanter har hört sig för om byggrätt. Några har vänt sig till kommunen. Sören Sandborg, verksamhetschef på byggkontoret säger att det idag inte finns någon byggrätt.

- Strandskyddet om 100 meter till vatten gäller och det är bara en del av området som går att bebygga. När det gäller att bygga intill en fornlämning så kan vi inte svara på det, utan hänvisar till länsstyrelsen och länsmuséet.

Vill bidra

Länsstyrelsen, som stöttat pastoratet med pengar till skötsel av området, har inga invändningar mot en försäljning. I en skrivelse till Åtvids församling skriver länsstyrelsen att man önskar att skötseln av området fortsätter och att kultur- och samhällsbyggnadsenheten vill ha kontakt med en eventuell köpare för att informera om fornlämningen och skötseln av den.

LOTTA WILLSÄTER lotta.willsater@corren.se 013-28 01 82

Pressmeddelande med anledning av köpet av Solvestad 4:3 "ROCKAN"

Tisdag, 8 maj, 2012

Köpet av Solvestad 4:3 står klart sedan ett par veckor efter en utdragen budgivning hos Fortifikationsverkets auktionsverk.

För oss på Another Host börjar nu arbetet att förvandla Radargruppcentralen RRG O1 S Rockan i Hannäs till en serverhall som möter våra kunders höga krav på säkerhet, tillgänglighet och miljö.



Vi kommer publicera mer information allt eftersom projektet fortlöper. Vid frågor kontakta oss på info@anotherhost.se

Another Host AB | Vallgatan 5B, 170 67 Solna | E-post: info@anotherhost.se | [Allmänna villkor](#)

Bergrummet är sålt

ÅTVIDABERG 9 maj

Det jättelika bergsrummet i Hannäs har nu sålts till ett it-företag. Köparen har för avsikt att göra om grottan till serverhall.

Fortifikationsverket som sköter försäljningen uppger att det var budgivning in i det sista, med ett 20-tal budgivare som lade sina bud via verkets hemsida.

Till slut landade dock köpeskillingen på 1,7 miljoner kronor för det 2500 kvadratmeter stora bergsrummet med tillhörande vaktkurer, övriga byggnader på runt 300 kvadratmeter samt runt 9 hektar mark med visst virkesuttag.

- Det är väl ingen fantastisk summa direkt, vi hade nog hoppats på mer. Men vi är glada att objektet är sålt, och att det verkar komma till användning, säger projektledare Karl-Martin Svärd på Fortifikationsverket.



Fotknölsdjupt med vatten står på ett område stort som kanske en hockeyrink. Bild: Pia Molin



Grindarna släpper in lite ljus i det mörka urberget där 50 militärer en gång arbetade med att bevaka flygplan via radar. Bild: Pia Molin

Hanna Andersson/NT

Ännu en del av det gamla hederliga försvaret borta. Kul att det inte kommer fyllas igen som så mycket annat iallafall.



Foto: Fortifikationsverket



Bergrummet i Hannäs är sålt

Hannäs

Det jättelika bergsrummet i Hannäs har nu sålts till ett it-företag. Köparen har för avsikt att göra om grottan till serverhall.

Fortifikationsverket som sköter försäljningen uppger att det var budgivning in i det sista, med ett 20-tal budgivare som lade sina bud via verkets hemsida. Till slut landade dock köpeskillingen på 1,7 miljoner kronor för det 2500 kvadratmeter stora bergsrummet med tillhörande vaktkurer, övriga byggnader på runt 300 kvadratmeter samt runt 9 hektar mark med visst virkesuttag.

- Det är väl ingen fantastisk summa direkt, vi hade nog hoppats på mer. Men vi är glada att objektet är sålt, och att det verkar komma till användning, säger projektledare Karl-Martin Svärd på Fortifikationsverket.

Flygledningscentral

Med början på 1970-talet, fram till millennieskiftet, har bergsrummet i Hannäs utgjort flygledningscentral åt Försvarmakten. Det har varit till salu en gång tidigare, men Fortifikationsverket valde då att avbryta försäljningen efter en skrivelse från Polisen i Östergötland som befarade att kriminella mc-gäng kunde finnas bland spekulanterna.

Företaget som nu uppges ha förvärvat bergsrummet heter Another Host, med säte i Stockholmsområdet, och har som affärsidé att erbjuda plats i serverhallar åt andra bolag.

Hanna Andersson 0123-516 35 hanna.andersson@nt.se

Publicerad 2012-05-10

Mia satsar på butik i Holmbo

Valdemarsvik 2012-05-19

Holmbo gamla skola, nu mer känd som Marias Hus, en mil från Valdemarsvik, har blivit de tusen sakernas hus för hem och fritid. Senaste tillskottet är Mia Asklöfs Fritidsbutiken med allt tänkbart från metspön till hundleksaker.



Mia Asklöf har startat ny affär i Holmbo för kunder med fritidsintressen. Foto: Anne-Marie Karlsson

Foto: Anne-Marie Karlsson

På övergången i Marias Hus hyr Mia Asklöf lokal sedan i mars. Hennes namn förknippas fortfarande starkt med familjeföretaget Biabädden i Valdemarsvik, som föräldrarna startade 1969 och Mia 20 år senare tog över, men nu sedan ett par år drivs av en brorsdotter.

Som egen företagare i många år har hon både bred erfarenhet och kunskap med i bagaget. Hundbäddar också för den delen, eftersom en stor del av sortimentet utgörs just av saker för hund och katt.

Trädgård, fiske och golf är tre andra "ben" som butiken står på, plus sällskapsspel och en rad handböcker om fritidsaktiviteter.

- Här har jag bara tagit in sådant som jag själv tycker är roligt, säger Mia. Det skulle vara svårare att stå och sälja sådant som man inte är intresserad av. Jag har själv hundar, är fritidsfiskare och spelar gärna golf.

För hela familjen

Till det hon gillar hör också sällskapsspel, familjespel, som går bra att sälja.

- Många börjar tröttna på att sitta och spela på datorn och inte ha någon att prata med så därför tycker jag att intresset för vanliga sällskapsspel ökar igen, där hela familjen kan delta.

Meningen med butiken, ja hela huset, är också just detta, att hela familjer ska kunna ta shoppingturer hit och hitta något för alla.

- Min affär har kanske sådant som övervägande intresserar män, men i gengäld är Marias Hus med presenter och inredningssaker mer för kvinnor, säger Mia.

På området finns också Evas Café och de tre kvinnliga företagarna har gemensamma öppettider.

För Mias fritidsbutik kommer sortimentet att skifta en del efter årstiderna.

- Vinterfiske finns det ju, men trädgårdssortimentet byter jag ut i höst mot tillbehör för jakt, säger hon.

Och två regler för att lyckas i affärer har hon. Dels att satsa på kvalitetsvaror, men också att vara lyhörd och lyssna på kunderna.

- Av dem kan man lära sig mera om sortimentet och jag är ju nyfiken och vill veta, det tror jag är en bra drivkraft, säger Mia.

Kunderna spänner geografiskt över ett stort område, Linköping, Gamleby, Söderköping även om det är mest från Valdemarsvik som är närmast.

Och att hon själv hamnade här beror på husköp för ett år sedan och det passade bra att det också fanns en affärslokal ledig.

Anne-Marie Karlsson 011-200 000 anne-marie.karlsson@nt.se

Stiftet lägger bud på kyrkoruinen

Valdemarsvik

Åtvidabergs församling lade ut Hannäs kyrkoruin till försäljning och möttes av bestörta församlingsbor. Nu kan stiftet komma att rädda ruinen kvar i kyrkans ägande.

NT har tidigare berättat om Åtvids församling som på grund av ansträngd ekonomi lade ut kyrkoruinen i Hannäs till försäljning. Annonsen med bilder på ruinen och tillhörande gravar väckte bestörtning. Hannäs hembygdsförening och privatpersoner agerade för att ruinen inte skulle säljas. Man planerade även för att bilda en lokal stiftelse och samla in pengar för att köpa ruinen.

Även stiftet reagerade på försäljningsplanerna.

- Försäljningen kom till stiftets kännedom genom Corren och genom hembygdsföreningen. Genom samtal förstod jag att många tycker att ruinen ska vara kvar i kyrkans ägo, säger stiftsdirektor Christer Petré.

Stiftets egendomsnämnd, som hanterar prästlönetillgångar i Linköpings stift, tog förra veckan beslut om att försöka köpa fastigheten.

Lotta Willsäter/Corren

Publicerad 2012-06-01

Extremparti har möte i länet

Östergötland

Just nu har det högerextrema Svenskarnas parti samlats i Åtvidabergs kommun för att bland annat lyssna till "en internationellt namnkunnig nationalist."

Mötet, som beskrivs som ett sommarläger, går under namnet "Nordisk vision" och pågår i fyra dagar med avslutning under söndagen.



Svenskarnas parti hette tidigare Nationalsocialistisk front (NSF) och helgens möte hålls på Bygdegården i Kvarnvik mellan Falerum och Valdemarsvik. När Corren besöker Kvarnvik vill partiet inte lämna några intervjuer.

Under lördagen hålls flera föreläsningar och i deras inbjudan uppges alla nationalister som delar partiets mål om att avskaffa det mångkulturella samhället vara välkomna på lägret.

Åtvidabergs kommun kände inte till att lägret skulle hållas i kommunen och kommunchef, Kerstin Skarin, beklagar personligen att det hålls i kommunen.

- Men det är den som har hyrt ut bygdegården som gjort valet att hyra ut till den här typen av parti. Från kommunens sida kan vi bara hoppas att det inte blir något stök, eller att det påverkar andra evenemang i kommunen, säger hon.

Men föreningen som ansvarar för uthyrningen kände först inte till vilken organisation de hyrde ut till.

- Vi kontaktade polisen när vi fick reda på vilka det var som vi hade hyrt ut till och tillsammans med polisen gjorde vi den bedömningen att det inte fanns några risker, säger Dag Pettersson, ordförande i Hannäs-Kvarnviks Bygdegårdsförening.

Han säger att bygdegårdsföreningen ska diskutera om det i framtiden ska upprättas någon policy för om någon ska kunna nekas att hyra gården.

Samtidigt som Svenskarnas parti håller sitt möte i bygdegården pågår årets stora händelse i byn bara en kilometer bort. Dansbandet Titanix spelar på Kvarnviks festplats under lördagen.

Andreas Schander / Viktor Andersson (CORREN)

Publicerad 2012-08-03 Senast ändrad 2012-08-05

Bygdens nav har sjöutsikt

Kvarnvik

Jennie Hagman och Astrid-Marie Jonsson har en arbetsplats med utsikt över sjön Önn. Foto: Anne-Marie Karlsson Foto: Anne-Marie Karlsson



Första intrycket är att affären är mycket större invändigt än utifrån.

- Det tycker alla, säger Astrid-Marie Jonsson och skrattar.

Det andra är ett välfyllt minivaruhus och det tredje den fantastiska sjöutsikten.

Det handlar om Sjöberga Lanthandel, något av bygdens hjärta i Kvarnvik. En affär med anor från 1920-talet i modern tappning och med utsikt över sjön Önn.

Köptrogna kunder

Astrid-Marie Jonsson, Jennie Hagman och Kerstin Ekström som för dagen är på annat håll, driver affären tillsammans sedan tio år då den var till salu och de friskt vågat gav sig på något ingen av dem jobbat med tidigare. Men det gick bra.

Det har de papper på, i form av diplom. Tidigare i sommar utsågs de av Hannäs Sockenförening till Årets Hannäsbo, en utmärkelse för "att ha verkat för en levande landsbygd genom att driva Sjöberga Lanthandel i tio år med bra standard och service och alltid glada och hjälpsamma".

Att kunder inte skulle vara köptrogna utan handla i större matbutiker som kan drabba en del lanthandlare, känner de inget av.

- Nej här är folk väldigt köptrogna, säger Astrid-Marie och Jennie håller med till fullo.

Socialt

Affären blir något av en social grej också.

- Om kunder som brukar komma hit nästan varje dag inte skulle komma, så undrar vi ju om det hänt något, säger Jennie.

Hannäsområdet som affären i huvudsak betjänar har cirka 480 bofasta.

- Vi försöker ha ett brett sortiment men vi kan ju inte ha en väldig massa smaker av yoghurt till exempel, säger Astrid-Marie.

Fick hjälp att satsa

Men här finns inte bara matvaror och hygienartiklar utan också massor av annat för hem och trädgård. De kallar själva butiken en "maxibutik i miniformat".

Genom länsstyrelsen har de fått investeringsbidrag som hjälp till egna satsningar som inneburit tillbyggnad med handikappvänlig entré, och en hörna med sittgrupp och spel. Med kommunens hjälp kan de också erbjuda hemkörning till ett 15-tal personer varje vecka.

Service är ett nyckelord för en lanthandel och dit hör saker som att kunna ta ut pengar i butiken, beställa smörgåstårter.

Butiken är 120 kvadratmeter stor och i källaren finns lager med bland annat trädgårdsmöbler och vintertid snöskyfflar och allt som hör den kallares årstiden till.

- Men vi har också ansvaret för QStarmacken här utanför och det är också viktigt att folk kan tanka på sin hemort, säger Astrid-Marie.

En av kunderna den här måndagen, Rutger Nestor, uttrycker sin uppskattning.

- Den här affären är kanonbra. Annars skulle vi ju vara tvungna att åka till Viken och handla.

Anne-Marie Karlsson 011-200 000 anne-marie.karlsson@nt.se

Publicerad 2012-08-14

Sköter om fotboll och dansbana

Kvarnvik

Kvarnviksvallen, Hannäs IF:s hemmaarena, ligger öde. Inga bollar, inga spelare och inga avblåsningar. Vad annat hade man väntat sig en måndagsförmiddag?

Kenneth Karlsson har varit Kvarnviksvallen trogen sedan barnsben. Foto: Bo Cederqvist



Men plötslig kommer en bil. Ur kliver Kenneth Karlsson, tvätt- och materialansvarig för ett fotbollslag som för närvarande spelar i division VI och som nu ligger på en fjärdeplats i serien. Kenneth Karlsson har själv spelat fotboll i Hannäs.

- Jag började i A-laget, som femtonåring och var verksam under många år. I dag blir det sysslor runtomkring, säger Kenneth Karlsson, vars förening såg dagens ljus 1936.

Men att mönstra ett Hannäs-lag med enbart lokala spelare låter sig inte göras.

- Laget består av spelare från bland annat Valdemarsvik, Åtvidaberg och Norrköping. Vi har också ett damlag och ett B-lag, berättar han för NT.

Men Hannäs IF bjuder inte enbart på fotbollsfest. Föreningen sköter också festplatsen intill, en liten pärla, som har sett många dansanta par ta sig en svängom under lövkronorna.

Bo Cederqvist 0123-516 68 bo.cederqvist@nt.se

Publicerad 2012-08-18

Rutinerade Rosa rosar Vi unga

Valdemarsvik

Allt sedan barnsben har Rosa Jonsson i Valdemarsvik varit engagerad i föreningen Vi unga. I dag är hon vice ordförande i förbundsstyrelsen och därmed näst högst inom en organisation som kan räkna in 8 000 medlemmar.

Vi unga

Organisationens bildades 1955 av Svenska Landsbygdens Studieförbund och Svenska Landsbygdens Ungdomsförbund.

Avsikten var att skapa verksamhet med unga människor, som själva var ledare och initiativtagare och som skulle fostras till ansvarskännande samhällsmedborgare som kunde ta plats i föreningslivet.

Ligger bakom tv-programmet Vi i femman

Det är en rutinerad 25-åring som ansvarar för den landsomfattande barn- och ungdomsorganisationen. Redan som åttaåring klen hon in i styrelsen för den lokala föreningen i Hällingsfall i Hannäs, där hon är uppvuxen.

- Mamma var klubbledare i föreningen och det föll sig naturligt att jag hängde med. Men i 14-årsåldern började jag engagera mig i Vi unga på distriktsnivå.

I dag har hon ett arvoderat ordförandeuppdrag på tjugo procent.

- Det räcker endast till de heldagsmöten som vi har en gång i veckan. Därutöver blir det en hel del annat jobb. Exempelvis var jag nyligen i Falun och träffade distriktsordföranden. Det blir också introduktionsmöten och så förstås dagliga e-post- och telefonkontakter.



Styrelseerfarenhet

Vi unga består av närmare 300 hundra föreningar. De skiljer sig högst markant från varandra. En del kan syssla med innebandy och volleyboll medan andra engagerar sig i dans, klättring, kaninhoppning eller musik.

Men varför ska man engagera sig i Vi unga?

- Genom att man organiserar sig och ta kontakt med oss så kan man ta del av många fördelar. Exempelvis föreningsbidrag, utbildning, läger, men man får också erfarenhet av styrelsearbete, vilket är oerhört betydelsefullt, säger Rosa.

Enligt Rosa Jonsson ser det bra ut för Vi unga. Medlemsantalet har ökat under 2000-talet, men kan på långt när jämföras med verksamheten i mitten av 1970-talet då medlemsantalet låg på drygt 45 000 medlemmar.

Har dränerats

Landsbygden har inte helt obekant dränerats på människor och många föreningar har lagts ned.

- Men i dag finns vi lika mycket i städer och förorter. Så det har skett en förändring.

Förbundet har medverkat i introduceringen av volleyboll och innebandy i Sverige och ligger bakom programmet Vi i femman. Men man har också engagerat sig i samhällsdebatten när det gäller miljö och jämställdhet. Under de senaste två åren har Rosa Jonsson arbetat med att ta fram en framtidsstrategi för 2013-2015.

- Det har varit ett intressant arbete, samtidigt som det har varit roligt att prata med medlemmar på olika nivåer. Det är framför allt fyra verksamhetsområden som jag har arbetat med, finansiering, medlemsstöd, föreningsutveckling samt arbetet mot Vuxenskolan. Det här kommer att sjasättas nästa år, säger Rosa Jonsson granne med Valdemarsviks kyrka.

Bo Cederqvist 0123-516 68 bo.cederqvist@nt.se

Publicerad 2012-08-18

Rudolf har sett jordbrukets förändringar

I hela sitt yrkesverksamma liv har 85-årige Rudolf Johansson arbetat som lantbrukare. Ett liv som han har vikt åt tre gårdar, dock inte samtidigt.

I dag bor han mellan Valdemarsvik och Gryt, närmare bestämt i Vångsten.



Rudolf Johansson och Axel Johansson framför Karlskogs ladugård någon gång på 1950-talet. FOTO: PRIVAT Foto: Okänd

Rudolf Johansson är många år de timmar som kritisk både till dagens låga mjölkpris och de långa djurtransporterna. Karlskog. Foto: Bo Cederqvist

Cirka två kilometer därifrån ligger gården Karlskog. Det var där som han gjorde han sina första dagsverken i slutet av 1940-talet, då han också utbildade sig på lantmannaskolan i Gamleby - På den tiden fanns det närmare 30 mjölkgårdar i Gryt. I dag är det bara tre kvar, säger Rudolf Johansson, med ett visst anslag av vemod.

Han berättar om en livaktig jordbruksbygd, som en gång fanns. Om gårdar där arbete och människors närvaro var påtagligt. Om öppna fält, som senare skulle förmörkas av granplanteringar.

Sju hästar

På Karlskog, som drevs av Rudolf Johanssons far Henrik, arbetade han under en brytningstid mellan häst och traktor.

- När Henrik kom till gården, som arrendator, hade han med sig sju hästar och en traktor. Vi använde hästarna väldigt mycket i jordbruket och mekaniseringen hade inte slagit igenom fullt ut.

Men 1963 slutade Henrik Johansson med driften av Karlskog, vilket fick till följd att sonen klev in som ansvarig för gården i och med att han övertog arrendet. På den tiden kunde en gård på 20 kor, svin, höns och åkerbruk försörja flera familjer.

På Karlskog fanns också en såg, som bidrog till inkomsten.

- Vi sågade en hel del virke till bönderna häromkring.

Rudolf Johansson har alltid varit knuten till mjölkproduktion och noterar med viss ilska att mjölkpriset, nuförtiden är oförskämt lågt.

- De svenska bönderna får alldeles för lite betalt för mjölken. Idag ligger visst priset på 2,70 kronor litern. På 1990-talet fick vi 3,25. Jag vet inte vart det bär hän, säger 85-åringen, som lämnade Karlskog 1969 för att söka lyckan i Hannäs församling, närmare bestämt på Hägerstad, en gård med 90 tunnland åker.

Jakt på egen gård

Men det fanns också 900 tunnland skog.

- Vi trodde att vi skulle få en del skogsarbeten på Hägerstad, förutom lantbruket. Men så blev det inte. I stället arbetade vi hos andra skogsägare i trakten med att röja, hugga och plantera.

Enligt Rudolf Johansson var Hägerstad, som lantbruk betraktat, inte så värst bra.

- Mycket sten och lerjord. När vi skulle hässa hö fick jag leta efter sprickor i jorden för att få ner "pinnarna".

Men familjen Johansson, bestående av hustrun Märta, samt sönerna Kjell och Kent och en utflugnen dotter, Margareta, började se sig om efter en egen gård. Årets skrevs 1982 då de

kastade blickarna mot Hästerum i Odensvi, Västerviks kommun. Gården föll inte i smaken, eftersom den var ganska nedgången

Det gick några år, närmare bestämt fram till 1989, då en mäklare tipsade Johanssons om Hästerum, som nu framträdde med ett rejält ansiktslyft.

- Vi slog till och investerade samtidigt en hel del i maskinparken, bland annat självlastarvagnar och en hökanon. Totalt hade vi 156 nötdjur. Men vi sålde lantbruket efter tolv år. Jag började bli gammal och en av mina söner hade blivit allergisk. Vi ville inte lämna vår andra son ensam, med ansvar för hela gården, berättar Rudolf Johansson.

Stimulerande arbete

Han verkade i en tid då det, enligt hans uppfattning, fanns en bonderörelse som var värd namnet och fungerade.

- Nu är det andra länders överskott som slår ut det svenska lantbruket. Dessutom tycker jag det är egendomligt att man i dag har rätt att köra slaktdjur så långa sträckor, som görs. Tidigare fanns det bestämmelser som innebar att man inte fick köra djuren längre än åtta mil.

Han berättar om ett stimulerande arbete, om de 51 000 tall- och granplantor som han och sönerna satt. Han berättar också om den sista investeringen i gården, i det här fallet ett elaggregat som skulle hålla lantbruket under armarna, när strömmen "sinade".

Rudolf Johansson är nöjd med sitt lantbrukarliv och han lovprisar friheten; att kunnat bestämma över arbetsdagen själv. Något som det skulle ha blivit betydligt mindre av om han hade valt yrket som han funderade på i tonåren, nämligen militär.

Bo Cederqvist 0123-516 68 bo.cederqvist@nt.se

Publicerad 2012-09-29

Tjockskalig målarmussla

Anders Bockgård i Skrickerum utanför Valdemarsvik, skrev 1997 om en man som blev dömd för olaga fiske av flodpärlmussla 1670. Detta ledde fram till upptäckten av den starkt utrotningshotade tjockskaliga målarmusslan 2010, då en inventering av Falerumsån genomfördes för att ta reda på vad som fanns i ån.



Länstidningen i Valdemarsvik

Text och bild: HANS ANDERSSON

Anders Bockgård skrev 1997 om en pärlfiskedom som avkunnades 8/2 1670 och som i sin tur medförde att en rik population av den sällsyntaste och mest hotade av våra stormusslor, tjockskalig målarmussla, 2010.

– Det var Nils Schytt som den 8 augusti 1670 dömdes för olaga pärlfiske vid häradstinget i Tjust, berättar Anders Bockgård. Han menar att namnet, Schytt, vittnar om att denne Nils troligen var någon form av jakt- och fisketillsynsman och därigenom fått kunskap om att det fanns musslor i Falerumsån. Musslor som var av ekonomiskt intresse. Flodpärlmusslan som producent av pärlor finns omnämnt redan 1555 av historieskrivaren Olaus Magnus. Fisket efter denna var omgärdat av strikta lagar och de som hade dylika musslor i sina vattendrag höll noggrann uppsikt över dessa, så att tjuvfiske inte förekom. Det tillsattes i länen speciella pärlfiskeinspektörer för att övervaka det hela.

Länstidningen Östergötland publicerad 20120831

Olycksdrabbad korsning på Tjustbanan stängs

ÅTVIDABERG 12 nov 20:13, uppdaterad 12 nov 20:15

En man /Hans Larsson, Grävsätter/ hade änglavakt när han i helgen blev påkörd av ett tåg i en farlig plankorsning på Tjustbanan.

Nästa år stängs övergången helt.

Det var vid 19-tiden i lördags som mannen, som är i 50-årsåldern /58/ skulle köra över den obevakade plankorsningen vid Ängen, strax norr om Falerum. Samtidigt kom ett passagerartåg från Falerumshållet.

Mannen hann aldrig upptäcka tåget. Loket slog i flaket på den tvåsitsiga pickupen.

Utan skador

- Flaket har i princip separerats från bilen, men hytten var intakt, sa Torbjörn Lindqvist, länsvakthavande polisbefäl till corren.se på lördagskvällen.

Tågföraren bromsade tåget och backade tillbaka till olycksplatsen. Där kunde han se föraren kliva ur hytten.

- Man får väl kalla det änglavakt, säger Torbjörn Lindqvist.

Polis, ambulans och räddningstjänst larmades ut till olycksplatsen. Mannen hade mirakulöst klarat sig utan allvarigare skador och behövde inte föras till US.

Efter olyckan togs tågföraren tillfälligt ur tjänst. Passagerarna fick fortsätta mot Åtvidaberg och Linköping med ersättningsbuss.

Farlig korsning

Redan före olyckan bedömde Trafikverket övergången som farlig.

- Siktkraven är inte uppfyllda och plankorsningen ligger väldigt nära den större vägen, säger Diana Pallant, planerare vid Trafikverket Region Syd.

Samma förhållande gäller vid plankorsningen mot Tingetorp 600 meter närmare Falerum. Där sluttar grusvägen ut mot Falerumsvägen även brantare.

Stängs

För båda plankorsningarna har Trafikverket fattat beslut om avstängning.

- Det känns skönt att kunna lämna ett sådant besked. Projektet har dragit ut en del på tiden på grund av överklaganden, säger Diana Pallant.

Nästa vecka påbörjar Trafikverket upphandling av entreprenad. 1500 meter ny väg ska anläggas för att boende vid järnvägen ska kunna ta sig säkert till Falerum.

Till sommaren

Arbetet planeras komma igång efter vintern och den nya vägen bör vara klar till sommaren. När arbetet är klart stängs de gamla överfarterna.

Ytterligare plankorsningar längs Tjustbanan bedöms som farliga och behöver åtgärdas.

- Vi ska beta av dem efterhand. Vi försöker få så bra plankorsningar som möjligt, men bristande resurser gör att det är en långsam process, säger Diana Pallant.

lotta.willsater@corren.se

Trivsamt i den gamla skolan

För sex år sedan öppnade Marias hus i Holmbos nedlagda skola, tre mil utanför Åtvidabergs tätort på vägen mot Valdemarsvik. Det blev en inredningsbutik där man kan hitta det mesta och ett café med hembakat. Sedan ett halvår finns även en fritidsbutik i lokalerna. Tre driftiga kvinnor med varsin verksamhet står bakom.



Del av inredningsbutiken som har så mycket under samma tak

Text och bild: BO BÄCKMAN

Holmbo skola, som byggdes 1932, lades ned i slutet av 1960-talet. Sedan dess har den bland annat inrymt en klädbutik. För sex år sedan öppnade Maria Nilsson en inredningsbutik i huset och samtidigt öppnade Eva Johansson ett café med hembakat i ett intilliggande hus på tomten. Båda hade ett förflutet inom handeln. Tillsammans har de blivit ett besöksmål dit kunder från många håll kommer för att handla och ta en fika i lugn och ro. Sedan mars finns nu också en fritidsbutik i den gamla skolan. Mia Asklöf är nyinflyttad i byn sedan ett år och hennes sortiment breddar utbudet i skolan. Maria Nilsson ägde tidigare byns Ica-affär. Inredningsbutiken har hon haft i sex år. Med från början var även Eva Johansson som har ett café med hembakat.

Länstidningen Östergötland publicerad 20121109

Drömmen har blivit sann

Hannäs

När chansen kom köpte familjen det gamla sockenhuset i Hannäs. Nu driver Ingejård Janzon kafé där ibland och en "tantdröm" har förverkligats.



Foto: Pia Molin



Foto: Hanna Andersson

Vem är det?

Heter: Ingejård Janzon.

Fyller: 60 år i dag.

Firar: I morgon med nära och kära i Hannäs gamla sockenhus.

Familj: Maken Björn, dottern Josefin, 25, som studerar till veterinär

i Budapest och sonen Hampus, 23, som studerar ekonomi i Oslo. Samt Björns barn och barnbarn.

Bor: I Linköping.

Växte upp: I Hannäs mellan Valdemarsvik och Åtvidaberg.

Gör: Är barnmorska och arbetar på en ungdomsmottagning i Linköping med bland annat preventivmedelsrådgivning.

Gör på fritiden: Emellanåt driver hon ett kafé i Hannäs gamla sockenhus som hon och Björn köpte för något år sedan tillsammans med hennes bror Hans och hans fru Tuija. Där i närheten finns också deras torp samt hennes barndomshem: gården Grävsätter som nu drivs av bröderna Hans och Anders.

- När jag såg att församlingshemmet var till salu förra året så slog vi till och köpte det. Nu har vi återtagit det gamla namnet "sockenhus", säger Ingejård.

Ungdomsmottagning

Nu bor hon i Linköping där hon jobbar på en ungdomsmottagning efter att bland annat ha arbetat som barnmorska tidigare. Men det var i Hannäs väster om Valdemarsvik hon växte upp, närmare bestämt på gården Grävsätter som nu drivs av hennes bröder Hans och Anders.

Ingejärds farfar var lantbrukare här och hennes far efter honom. Själva var hon aldrig intresserad av att följa i deras fotspår.

- Man är nog lite traditionell i såna här familjer. Det är ovanligt att tjejer tar över en gård. Jag tycker mycket om gården men inte på det sättet att jag vill bruka den, säger Ingejård.

Stavningen av sitt efternamn ärvde hon, men sättet att skriva förnamnet på var hennes egen uppfinning. I tonåren tyckte hon namnet lät så tantigt att något måste göras, och på rent trots började hon stava det som det fortfarande skrivs.

Älskar svamplockning

Hannäs är barndomstrakten hon gärna återvänder till. Nära Grävsätter har hon och maken Björn ett torp som utgör basen för promenader och skogsutflykter.

- Jag älskar att plocka svamp men är inte jättebra på alla olika sorter. Mamma var rätt återhållsam med att avslöja sina ställen, hon visste ju att jag inte skulle kunna hålla tätt. Först när jag blev äldre berättade hon, "men plocka inga vita svampar". Och det gör jag inte. Trattisar blir det däremot mycket, och favoriten är Karl Johan.

Varannan torsdag övar Ingejård också med Hannäs-Gårdserums kyrkokör där hon både har sin lillasyster och kusin. Besöken i Hannäs har fått en ny dimension ju äldre hon blivit.

Kafé i sockenhuset

- Jag har blivit mer och mer intresserad av traktens historia och mina rötter här. Det blir väl så med åldern? Jag tycker mycket om att prata med gamla människor som kan berätta saker jag inte känner till.

Nu har hon alltså även ytterligare ett engagemang på orten; kaféet i det gamla sockenhuset. Öppettiderna kommer dock vara ganska begränsade, kanske fem sex gånger per år i samband med den månatliga möbel- och prylmarknaden i Hannäs som en gammal klasskompis anordnar.

- Ska det bli oftare så måste man betala avgift till miljökontoret, så vi håller det på den här nivån tills vidare.

Sockenhuset var en gång skola för ortens barn och byggdes av det material som blev över när kyrkan stod färdig i slutet på 1800-talet. Ingejärds pappa gick i skola där.

Men när hon själv var barn hade huset fått en ny roll. På övervåningen fanns då Hannäs telefonväxel. Där fanns också familjen Lindgren.

Telefonväxel och festlokal

- Telefonväxeln stod i deras vardagsrum. De hade en sån där gammaldags växel med sladdar där de kopplade fram samtal till folk på orten. Det gjorde de fram till och med 1960-talet. Man ringde inte gärna till nån i Hannäs efter klockan nio på kvällen om det inte var väldigt akut.

Nu har huset börjat få ytterligare en ny funktion, nämligen som festlokal. I somras hade Ingejärds svägerskas son bröllopsfest här och Ingejård själv firar sextioårsdagen i huset i morgon lördag.

Ser ljust på framtiden

Det här med åldrar förresten. Hon har sin egen syn på var hon befinner sig i livet:

- Vid fyrtio stod jag på toppen av ett berg med utsikt både bakåt och framåt. Jag får sådana inre bilder av livet. Nu står jag på ett mera sluttande plan men färgerna är ljusare än de var då.

Tiden strax efter fyrtio var rätt mörk, när hon tänker efter. Värst var det när hennes dåvarande man och barnens far dog helt hastigt.

Själva har hon bestämt sig för att se ljust på framtiden även om backen sluttar lite utför nu.

- Många på mina föräldrars sida har levt länge. Så jag ser ett långt liv framför mig. Det är så det känns.